

11

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครองของ
องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยการมีส่วนร่วม
ของวัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และ
สำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
The Sufficiency Economy Movement in Nongmaisung Sub-district
Administrative Organization with the Participation of Nongmaisung
Temple, Nongmaisung Sub-district Administrative Organization
and the Office of Community Development Uthai District,
Phranakhon Si Ayutthaya Province

อัจฉรา หล่อตระกูล และ ภัทรภาพร จันทะนี
Achara Lortrakul and Pattaraporn Chantanee





การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบล
หนองไม้ซุง โดยการมีส่วนร่วมของวัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบล
หนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา¹
The Sufficiency Economy Movement in Nongmaisung Sub-district Administrative
Organization with the Participation of Nongmaisung Temple,
Nongmaisung Sub-district Administrative Organization and the Office of
Community Development Uthai District, Phranakhon Si Ayutthaya Province

Received : August 18, 2019

Revised : September 14, 2019

Accepted : September 23, 2019

อัจฉรา หล่อตระกูล² และ ภัทรภาพร จันตะนี³

Achara Lortrakul and Pattaraporn Chantanee

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม 2) สนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นการวิจัยแบบผสานวิธี โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ผลการวิจัยพบว่า 1) แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม ในตำบลหนองไม้ซุง ควรเริ่มจาก การพัฒนาบุคลากรในชุมชนให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับฐานรากของชีวิตที่เรียกว่า 6 คุณ 2) การสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการขยายผลและพัฒนาเครือข่าย โดยการส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำการประเมินด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด

คำสำคัญ : การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง; การมีส่วนร่วม; องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง

Abstract

This research aimed to 1) Study the Sufficient Economy Movement in the Area of Nongmaisung Sub-district Administrative Organization with the participation of Nongmaisung Temple, Nongmaisung Sub-district Administrative Organization and the Office of Community Development District. 2) Support and jointly drive the Sufficiency Economy in the Area of Nongmaisung Sub-district Administrative Organization. The research

¹ ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)

² คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 96 ถนนปรีดีพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา โทรฯ : 081-6281665 e-mail : nmpungnaka@hotmail.com

³ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา 96 ถนนปรีดีพนมยงค์ ตำบลประตู่ชัย อำเภอพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา โทรฯ : 087-1192299 e-mail : p_pat46@hotmail.com

are combined (Mix Methods Research) both qualitative research and quantitative research. The results showed that 1) the Sufficiency Economy Movement in the Area of Nongmaisung Sub-district Administrative Organization with the participation of Nongmaisung Temple, Nongmaisung Sub-district Administrative Organization and the Office of Community Development District should start with the development of personnel in the community to understand the activities of the Sufficiency Economy “the foundations of life is called 6*2” 2) Support and jointly drive the Sufficiency Economy in the Area of Nongmaisung Sub-district Administrative Organization with the expansion and development of the network. by promoting exchanges, learning and evaluation with 4 criteria, 23 indicators.

Keywords : The Sufficiency Economy Movement; Participation; Nongmaisung Sub-district Administrative Organization

บทนำ

เศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญาทางเศรษฐกิจและสังคมที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช (รัชกาลที่ 9) ได้พระราชทานมานั้นถึงปัจจุบัน (พ.ศ. 2559) เกือบสี่สิบปีแล้ว ซึ่งพระองค์ทรงเน้นย้ำให้เน้นแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ รู้จักประมาณตนเอง (พอประมาณ) ตลอดจนรู้จักคำนึงถึงความมีเหตุมีผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวเอง เพื่อเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทแต่ยังคงต้องตระหนักถึงการพัฒนาด้านลำดับขั้นตอนมีคุณธรรม (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาที่ยั่งยืนและเศรษฐกิจพอเพียง, 2558) ด้วยความชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้โดยง่าย และนำไปให้ประเทศพัฒนาได้อีกด้วย สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) จึงได้พิจารณาอัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวมาเป็นแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยบรรจุอยู่ในแผนพัฒนาฯ ตั้งแต่ฉบับที่ 9 เป็นต้นมาถึง ฉบับที่ 11 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่าง ๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ได้อย่างเท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย โดยการขับเคลื่อนจะเป็นลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน แบ่งเป็นเครือข่ายสนับสนุนตามกลุ่มเป้าหมายเบื้องต้น ได้แก่ เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชน เครือข่ายธุรกิจเอกชน นอกจากนี้แล้วยังมีเครือข่ายสนับสนุนตามภารกิจ ได้แก่ เครือข่ายวิชาการ เครือข่ายสร้างกระบวนการเรียนรู้ และเครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ยังมีแกนกลางในการขับเคลื่อนอีก 3 ระดับคือ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียงในสำนักงานพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ข้างต้น จึงเห็นได้ว่า แนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง แต่ในระยะเวลาที่ผ่านมา 20 ปี ภาคส่วนที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงนั้นพบว่า แทบไม่มีภาคส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันพุทธศาสนา Phra Paisan Visalo (1986) กล่าวว่า เมื่อชาวบ้านมีความทุกข์เดือดร้อน ไม่สบายใจ จะมาขอคำปรึกษาจากพระสงฆ์ เมื่อมีกิจกรรมสาธารณะประโยชน์ เช่น ขุดบ่อน้ำ สร้างโรงเรียน ทำถนน สร้างสะพาน พระสงฆ์ ก็จะมีบทบาทให้ความช่วยเหลือสนับสนุนทุกครั้ง (พระครูสุจินธรรมนิวิฐ, 2554) และสอดคล้องกับ พระมหาประยูร ธีรวีโส และคณะ (2549) ที่สรุปไว้ว่า พระสงฆ์เป็นผู้มีบทบาทสำคัญและมีความสัมพันธ์อย่างแนบแน่นต่อชุมชนและสังคม และพระสงฆ์ยังเป็นผู้นำหลักพุทธธรรมคำสั่งสอนมาอบรมประชาชนเพื่อไปสู่การประพฤติปฏิบัติในการดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข

จากแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงที่มุ่งให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในทุกภาคส่วน ในขณะที่การขับเคลื่อนก็ควรมาจากการมีส่วนร่วมของสังคมทุกระดับ และบทบาทของสถาบันพุทธศาสนาในปัจจุบันที่ปรับเปลี่ยนไปอย่างสอดคล้องวิถีชีวิตของคนไทยทุกชุมชน การศึกษาเพื่อหาแนวทางส่งเสริมสถาบันพุทธศาสนาให้มีบทบาทร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขับเคลื่อนแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รวมทั้งสำนักงานพัฒนาชุมชน อำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นการสมควรทำการศึกษาย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะช่วยขยายความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง และทำให้



ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืนแล้วยังเป็น การเสริมความรู้ของคณะผู้วิจัย ที่มีทั้งนักวิจัยอาวุโสและนักวิจัยใหม่ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ให้ได้โอกาสของการพัฒนาองค์ความรู้ และความใกล้ชิดกับชุมชน บริการความรู้วิชาการ แก่ชุมชนที่เป็นไปตามบทบาทของบุคลากรสถาบันอุดมศึกษาในท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม
2. เพื่อสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ทราบแนวทางและทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่เกิดจากการมีส่วนร่วมด้วยการวิจัยปฏิบัติการร่วมกันระหว่าง นักวิจัย วัด องค์การบริหารส่วนตำบลและสำนักงานพัฒนาชุมชน ซึ่งแต่ละองค์กรดังกล่าวมีบทบาทต่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงทั้งสิ้น จะได้รับประโยชน์ร่วมกัน ได้เรียนรู้ร่วมกัน และช่วยให้ชุมชนได้พัฒนาตามแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ตามความเหมาะสม ตามความพร้อมของชุมชน จนนำไปสู่ความสุขและวิถีชีวิตที่ดีอย่างยั่งยืน
2. จัดทำโครงการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อขอรับการสนับสนุนจากองค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง เพื่อบรรจุในแผนพัฒนา 3 ปี เสนอโครงการเป็นโครงการบริการวิชาการขอรับการสนับสนุนและจากมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีบทบาทโดยตรงและต้องดำเนินการเป็นหน้าที่ประจำทุกปี ซึ่งคาดว่าจะได้รับการสนับสนุนตามแนวทางการขับเคลื่อนที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้ ส่วนพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย มีบุคลากรดำเนินการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงโดยหน้าที่เช่นเดียวกัน จึงได้รับการสนับสนุนตามแผนงานทุกรายปี จึงเกิดประโยชน์ต่อชุมชนอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนสำนักงานพัฒนาชุมชนจะได้ติดตามประเมินเป็นระยะอีกด้วย
3. สามารถเป็นต้นแบบการขับเคลื่อนเศรษฐกิจในพื้นที่อื่นๆ ได้ เพราะจะมีรายละเอียดกระบวนการดำเนินการที่ชัดเจนเป็นไปได้

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

นับแต่ปี 2535 เป็นต้นมามีหลายหน่วยงานได้ช่วยกันขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่ชุมชนและหน่วยต่างๆ ทุกประเภท ทุกระดับ และมีการขับเคลื่อนมากยิ่งขึ้น เมื่อสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เป็นต้นมา จนถึงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 11 กระทรวงมหาดไทย ได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการกำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์มอบหมายให้กรมพัฒนาชุมชนรับผิดชอบ โดยได้จัดทำกรอบแนวคิดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงให้เป็นรากฐานของชีวิตประชาชนในชุมชน ในหมู่บ้านต่างๆ ทั่วประเทศ หลักการสำคัญจะเน้นการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมและการเรียนรู้จากการปฏิบัติการใช้เทคนิคกิจกรรมต่างๆ โดยเริ่มต้นจากการกระตุ้นจิตสำนึกด้วยแนวทางส่งเสริมกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับเป็นรากฐานของชีวิตที่ เรียกว่า 6 คุณ 2 (6 ด้าน ด้านละ 2 ตัวชี้วัด) ได้แก่

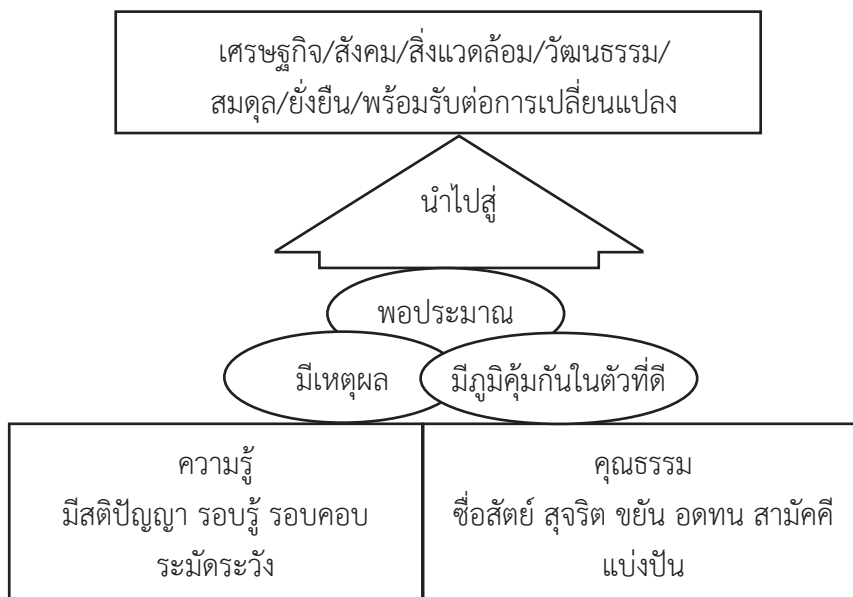
- | | |
|---|--------------------|
| 1.1 การลดรายจ่าย | 1.2 การเพิ่มรายได้ |
| 1.3 การประหยัด | 1.4 การเรียนรู้ |
| 1.5 การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน | |
| 1.6 การเอื้ออารี | |

ทั้งนี้เพื่อใช้ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชุมชน หมู่บ้านแก่ครัวเรือนตั้งแต่ระดับครัวเรือน ชุมชน และขยายผลในทุกพื้นที่ทั่วประเทศ

ต่อมาในปี 2552 กระทรวงมหาดไทยได้จัดทำตัวชี้วัดในการพัฒนาหมู่บ้าน เพื่อจัดระดับหมู่บ้านตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง เป็น 3 ระดับ คือ ระดับพออยู่ พอกิน ระดับอยู่ดี กินดี และระดับมั่งมีศรีสุข ด้วยการนำหมู่บ้านที่ผ่านเกณฑ์ชี้วัด 6 คูณ 2 ดังกล่าว แล้วมาส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำการประเมินด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด คือ (กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย, 2552)

- 1) ด้านจิตใจและสังคม 7 ตัวชี้วัด
- 2) ด้านเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด
- 3) ด้านการเรียนรู้ 7 ตัวชี้วัด และ
- 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4 ตัวชี้วัด

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายหน่วยงานที่ร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ตามบทบาทและอำนาจหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์มีหน่วยงานภายในสถาบัน คือ ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียง มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อทำการวิจัยพัฒนาองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยส่งเสริมให้คณาจารย์มีส่วนร่วมในการพัฒนาองค์ความรู้และขับเคลื่อนปรัชญาฯ และร่วมมือกับหน่วยงานอื่นๆ ของสถาบัน ทำการสอนวิจัย ฝึกอบรม เพื่อเผยแพร่ความรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งเป็นเครือข่ายกับองค์กรภายนอกเพื่อขับเคลื่อนแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีทิศทางการศึกษาวิจัยที่เป็นไปตามทิศทางการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับพันธมิตและสภาพแวดล้อม โดยในระยะแรกเน้นการเข้าใจความหมายของปรัชญาที่ยังมีความแตกต่างกัน การวิจัยจึงเน้นในเรื่องการทำความเข้าใจ โดยชี้ให้เห็นว่า การจะประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ต้องทำความเข้าใจในปรัชญาตามแนวพระราชทาน โดยสามารถใช้กรอบของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่มักจะใช้ว่าสามห่วงสองเงื่อนไข โดยเหตุผลที่ว่าเป็นแนวทางการใช้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นไปตามแนวพระราชทาน โดยศึกษาจากพระราชดำรัสในวาระต่างๆ และพระราชกรณียกิจ (ณัฐพงษ์ ทองภักดี, 2550ก) ดังภาพ



แผนภาพที่ 1 กรอบของคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง



ในด้านนี้ ศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงและสำนักวิจัย ได้จัดโครงการวิจัยและสัมมนาวิชาการประจำปีในหัวข้อ “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้มีการพัฒนาองค์ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านพัฒนาบริหารศาสตร์ เป็นการสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ ด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยให้คณาจารย์ของสถาบันร่วมกันศึกษาวิจัยในรูปแบบของสหวิทยาการและประยุกต์ทฤษฎีเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริงตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งมีงานวิจัยมากกว่า 50 เรื่อง และยังคงศึกษาขยายผลอย่างต่อเนื่อง

2. ทิศทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

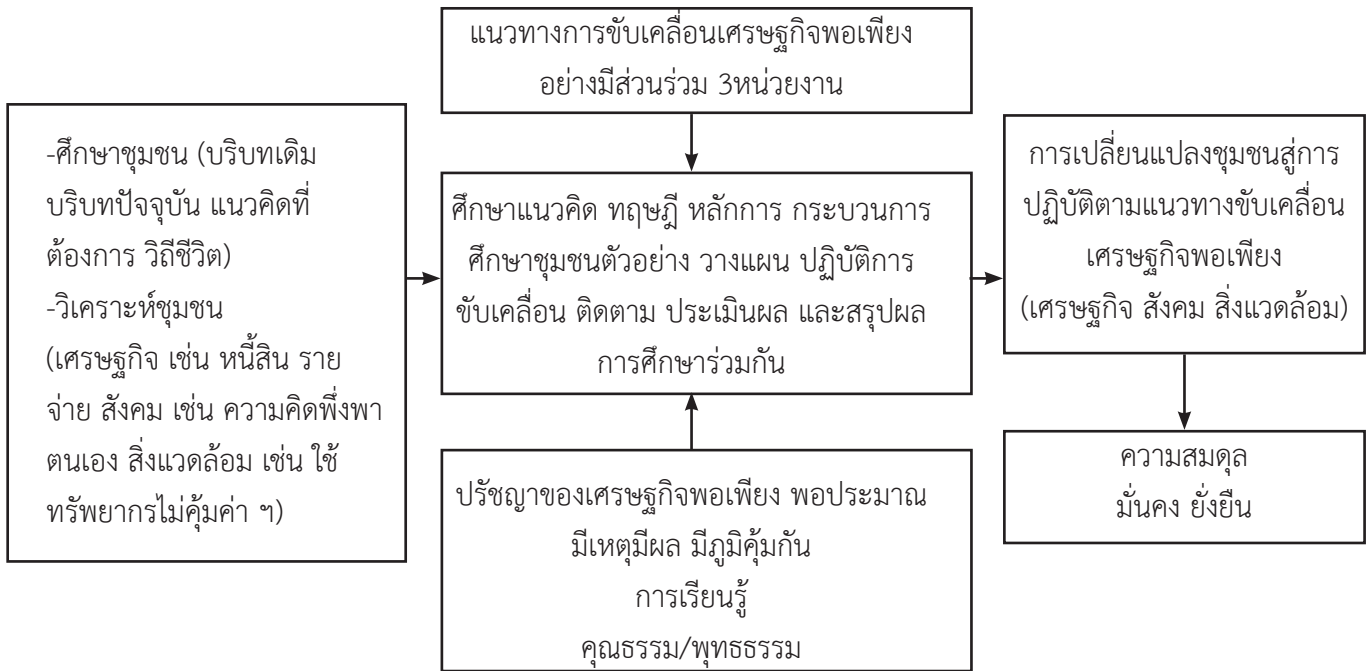
การศึกษาทิศทางขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ที่ผ่านมานั้นที่สำคัญคือผลงานของศูนย์ศึกษาเศรษฐกิจพอเพียงนิคได้ทำการศึกษาวิจัยเพื่อขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแล้วระยะหนึ่ง มีผลงานวิจัยจำนวนมากดังกล่าวแล้ว จึงได้สรุปเสนอทิศทางขับเคลื่อนผ่านงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีความเข้ากับยุคสมัยที่สามารถใช้ในการบริหาร การศึกษาและอื่นๆ และสามารถใช้อย่างกว้างขวางซึ่งเป็นเรื่องน่ายินดี อย่างไรก็ตาม การขับเคลื่อนยังจะต้องทำต่อไป เพราะยังกล่าวไม่ได้ว่าสังคมไทยมีความพอเพียงที่จะทำให้การพัฒนาที่มีความสมดุลและยั่งยืน โดยมีผลงานวิจัยสนับสนุนข้อเสนอ ดังกล่าว เช่น Sufficiency Economy Philosophy and Sustainable Development Center การศึกษาของ Mongsawad and Ariyaarpakamol (2012) และ Lorchirachoonkul and Jitthavech (2012) สรุปว่าตัวชี้วัดต่างแสดงว่ามีความเสี่ยงที่จะนำการพัฒนาที่ไม่สมดุลยั่งยืนได้ การสำรวจ ของ Isarangkura (2013) และ Chunsom (2012) ชี้ว่าแม้กลุ่มตัวอย่างที่ทำการสำรวจจะรับรู้เรื่องของปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแต่ความเข้าใจยังไม่ครอบคลุมโดยเฉพาะเงื่อนไขคุณธรรมและความรู้ของความพอเพียง รวมทั้งยังมีข้อจำกัดในการนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง

3. หลักการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

เมื่อพิจารณาว่าการขับเคลื่อน คือการทำให้ทุกภาคส่วนมีองค์ความคิดของความพอเพียงตามปรัชญา (Sufficiency Mind Set) เพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างสมดุลและยั่งยืน การขับเคลื่อนให้มีความกว้างขวางครอบคลุมรอบด้านก็มีความจำเป็น การศึกษาถึงการประยุกต์ในแต่ละกรณี แต่ละสถานการณ์และการใช้เครื่องมือขับเคลื่อนที่เหมาะสมก็น่าจะเป็นประโยชน์อย่างมาก

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2555) เสนอว่า การขับเคลื่อนปรัชญานี้ควรให้ความสำคัญในหลักการอย่างน้อย 4 ประการ คือ ประการแรก การขับเคลื่อนด้านการศึกษาเพื่อเป็นรากฐานของการพัฒนาคน ประการที่สอง การขยายผลในกลุ่มเป้าหมาย 3 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มชุมชนและประชาสังคม กลุ่มภาคธุรกิจ ประการที่สาม การเผยแพร่สู่ต่างประเทศ ประการสุดท้าย คือ การเปิดเวทีสาธารณะในทุกระดับเพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อยอดความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

นอกจากนี้หากพิจารณาว่า สภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกประเทศมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา การใช้ศึกษาการประยุกต์ปรัชญาเพื่อการเปลี่ยนแปลงจึงต้องเป็นไปอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารการพัฒนาเหมาะสมกับสภาวะที่เปลี่ยนแปลงไป และหากพิจารณาว่า การขับเคลื่อนในภาคชุมชนและชนบทมีอยู่หลากหลาย ตัวอย่างเช่น ศูนย์พัฒนาเศรษฐกิจพอเพียงที่มีอยู่ในชนบทมีอยู่เป็นจำนวนมาก มีหน่วยงานที่ดำเนินการอย่างชัดเจน การศึกษาระดับพื้นฐานก็มีการบรรจุเรื่องของปรัชญาในหลักสูตรแล้ว การดำเนินการของสถาบันการศึกษาระดับสูงที่จะเสริมการขับเคลื่อน เช่น สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ จึงน่าจะเน้นที่การสร้างองค์ความรู้ ในประเด็นเครื่องมือการขับเคลื่อนที่เหมาะสมทำให้คนมีองค์ความคิดแบบปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การเน้นการขับเคลื่อนการบริหารการพัฒนาในภาครัฐและภาคการเมืองที่ยังมีแรงขับเคลื่อนต่ำ ทั้งยังมีความเสี่ยงที่จะทำนโยบายในลักษณะประชานิยมที่ไม่รอบคอบที่เป็นความเสี่ยงต่อความพอเพียง การสัมมนา “ทศวรรษต่อไปของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง” เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2555 ซึ่งสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย เป็นหน่วยงานหลักในการจัด มีการอภิปรายชี้ให้เห็นเช่นกันว่าในขณะที่หลายภาคส่วนในสังคมเช่น เกษตร องค์กรประชาชน ภาคธุรกิจมีความสนใจในการขับเคลื่อนปรัชญา แต่ภาคการเมืองและภาคราชการยังมีความสนใจน้อยในการประยุกต์ใช้ในการบริหารภาคของตัวเอง การขับเคลื่อนในภาคส่วนนี้จึงน่าจะเป็นประโยชน์สูงในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม



แผนภาพที่ 2 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้ดำเนินการ ดังนี้

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม ดำเนินการด้วยการสำรวจข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ จำนวน 3 กลุ่ม แล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติพื้นฐาน

ตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ด้วยการสำรวจข้อมูลและการจัดเวทีชาวบ้านแล้วนำมาหาข้อสรุป เป็นการศึกษาวิจัยแบบผสมวิธีระหว่าง การวิจัยเชิงคุณภาพและการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ศึกษาสภาพปัจจุบันของขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม
2. ศึกษาแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งทบทวนวรรณกรรมจากเอกสารและการสำรวจเบื้องต้นเกี่ยวกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วม
3. สรุปข้อมูลที่ได้จากการศึกษาและทบทวนวรรณกรรม มาใช้พัฒนาแบบสอบถามสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้
4. ดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก 1 – 4 หาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออย่างมีส่วนร่วม
5. วิเคราะห์ข้อมูลหาเพื่อสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา



ประชากรและตัวอย่าง

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ศึกษาสำรวจเพื่อสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง มีวิธีการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 12 รูป/คน

2 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากร ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองไม้ซุง หมู่ 4 หมู่ 8 และ หมู่ 9

กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในพื้นที่ตำบลหนองไม้ซุง หมู่ 4 หมู่ 8 และหมู่ 9 จำนวน 100 คน

เครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

1. การวิจัยเชิงคุณภาพ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นข้อมูลประกอบการหาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

- 1) ศึกษาความรู้เกี่ยวกับแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง โดยศึกษาจากเอกสาร แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสัมภาษณ์
- 3) จากการศึกษาข้อ 1) และ 2) นำมากำหนดวัตถุประสงค์ในการสร้างเครื่องมือ แบบสัมภาษณ์
- 4) สร้างเครื่องมือแบบสัมภาษณ์ตามระเบียบวิธีวิจัยให้มีเนื้อหาสาระครอบคลุมแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
- 5) นำเครื่องมือที่ได้เสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง
- 6) ปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ
- 7) จัดพิมพ์แบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์ เพื่อเป็นเครื่องมือการวิจัยที่นำไปใช้สัมภาษณ์จริง

2. การวิจัยเชิงปริมาณ

เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม เพื่อศึกษาสนับสนุนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง ทั้งนี้ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ เพื่อใช้ในการวิจัย โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
- 2) กำหนดกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามตามกรอบที่ได้ศึกษาจากข้อที่ 1)
- 3) สร้างแบบสอบถามตามวิธีการสร้างแบบสอบถาม โดยมีการประมาณค่า 5 ระดับ มีเนื้อหาสาระครอบคลุมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

นำเสนอเครื่องมือที่ได้สร้างจากข้อที่ 3 ต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือ เพื่อทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม และนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องรายข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ (IOC : Index of Item Objective Congruence) ตรวจสอบเชิงเนื้อหาความถูกต้องในพฤติกรรมที่ต้องการวัด ก่อนนำไปใช้ ปรากฏว่าแบบสอบถามมีค่า IOC ที่ 0.67 ถึง 1.00 เป็นค่าที่ใช้ได้ (สมนึก ภัททิยธานี, 2546) และแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำโดยการนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกมาจำแนก จัดหมวดหมู่ เชื่อมโยงข้อมูลที่ได้วิเคราะห์เนื้อหาตามประเด็น สรุปผลโดยดูจากความสอดคล้องและความเป็นเหตุเป็นผล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อพรรณนาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปจากตัวอย่าง

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

1. ผลการศึกษาแนวทางการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงด้วยศักยภาพของวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ อย่างมีส่วนร่วมเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยวิธีการสุ่มแบบเจาะจงจำนวน 12 รูป/คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญเห็นว่าการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง ควรเริ่มจากการจัดการให้ความรู้แก่ชุมชนให้เข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างเข้าใจโดยการให้ความรู้ที่ควรเป็นการร่วมมือกันทั้ง สถานศึกษา วัด และหน่วยงานราชการในชุมชน ทั้งนี้ หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานทางสายกลาง โดยคำนึงถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบและคุณธรรม โรงเรียนก็ควรจัดการเรียนรู้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในทุกระดับการศึกษาโดยอาจสอดแทรกสาระเศรษฐกิจพอเพียงไว้ในสาระการเรียนรู้ และกิจกรรมของผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกระดับการเรียนรู้ ทั้งระดับบุคคล และครอบครัวรู้จักนำไปประยุกต์ใช้นำไปขยายผลในครอบครัวและชุมชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งชุมชนและสังคมเมื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แล้วก็จะมาพัฒนาคนในชุมชนโดยการอบรมให้ความรู้กับผู้นำในชุมชนให้เกิดความรู้ความเข้าใจในหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับฐานรากของชีวิตโดยใช้หลักการพัฒนาแบบมีส่วนร่วมให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา การทำงานร่วมกัน การเรียนรู้จากการปฏิบัติ โดยใช้ตัวชี้วัด 6 คุณ 2 คือ 1) ด้านลดรายจ่าย ให้ชุมชนครัวเรือนในพื้นที่ว่างบริเวณบ้านปลูกผักไว้กินเอง รวมทั้งการปลูกผักแบบแขวนก็ได้ หากพื้นที่ที่บ้านไม่มีที่ว่าง 2) ด้านการเพิ่มรายได้ ทั้งองค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ร่วมกันส่งเสริมให้ชุมชนครัวเรือนมีอาชีพเสริมจากอาชีพหลักที่มีอยู่แล้ว 3) ด้านการประหยัด ควรมีการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้นในชุมชนหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกในครัวเรือนมีการออมทรัพย์ หรือส่งเสริมให้มีการฝากเงินกับธนาคารหรือสถาบันการเงิน 4) ด้านการเรียนรู้ ทั้งวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ร่วมกันให้ชุมชน มีการบันทึกภูมิปัญญาในท้องถิ่นในรูปแบบ เพื่อถ่ายทอดให้คนรุ่นหลังความรู้จะได้ไม่สูญหายไปและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวาง 5) ด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ร่วมกันรณรงค์ให้ชุมชนใช้วัสดุติดบอย่างยั่งยืนในการประกอบอาชีพ ทั้งนี้การใช้วัสดุหรือทรัพยากรที่มีอยู่นั้นต้องใช้อย่างคุ้มค่าและประหยัด และต้องมีการวางแผนจัดหาทรัพยากรทดแทนด้วย นอกจากนี้ต้องช่วยกันส่งเสริมให้มีการปลูกต้นไม้บริเวณที่สาธารณะ ถนนในหมู่บ้าน รวมถึงร่วมกันดูแลรักษาอย่างต่อเนื่องด้วย 6) ด้านการเอื้ออารีต่อกัน ทั้งวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ร่วมกันกับชุมชนช่วยดูแลช่วยเหลือคนจน คนด้อยโอกาสและคนประสบปัญหา โดยจัดสวัสดิการสำหรับคนจน ผู้ด้อยโอกาส ผู้ที่ประสบปัญหา อาจจัดตั้งกองทุนประกอบอาชีพ กองทุนสงเคราะห์ หรืออาจช่วยเหลือเกื้อกูลกันในรูปแบบอื่นที่มีใช้เงินก็ได้ ทั้งนี้ชุมชนควรมีการจัดทำแผนชุมชน และนำลงสู่การปฏิบัติเพื่อแก้ไขปัญหาชุมชนร่วมกัน ซึ่งผลการศึกษาสอดคล้องกับ นิภาพร กลิ่นเกตุ (2557) ที่พบว่า ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพัฒนาแนวทางการศึกษาตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ผลการศึกษาศึกษาการสนับสนุนและร่วมกันขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครองขององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง โดยวัดและพระสงฆ์วัดหนองไม้ซุง องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภออุทัย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่า หลังจากมีการให้ความรู้และพัฒนาคนในชุมชน โดยเฉพาะผู้นำในเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้มีความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับฐานรากของชีวิตที่เรียกว่า 6 คุณ 2 แล้ว ต้องนำมาต่อยอด ขยายผลพัฒนาเครือข่าย โดยให้ผู้นำชุมชนรวมถึงประชาชนในชุมชนที่เข้าร่วมการพัฒนานั้นเข้าไปช่วยเหลือพัฒนาชุมชนอื่นๆ ข้างเคียง ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการในชุมชน ทั้งนี้จะต้องมีระบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ส่งเสริมและสนับสนุน ประสานงานของเครือข่าย รวมถึงควรมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศและเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น พัฒนาชุมชน อบต. เป็นต้น และทำการประเมินเพื่อเป็นหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ด้วยเกณฑ์



4 ด้าน คือ 1) ด้านจิตใจและสังคม มีตัวชี้วัดจำนวน 7 ตัวชี้วัด คือ 1.1 มีความสามัคคีและความร่วมมือของคนในหมู่บ้าน 1.2 มีข้อปฏิบัติของหมู่บ้าน 1.3 มีกองทุนในรูปแบบสวัสดิการแก่สมาชิก 1.4 ยึดมั่นในหลักการประชาธิปไตย 1.5 มีคุณธรรม/จริยธรรม 1.6 มีคนในหมู่บ้าน ชุมชนปลอดภัย 1.7 มีความเชื่อมั่นในปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) ด้านเศรษฐกิจ 5 ตัวชี้วัด คือ 2.1 มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน 2.2 มีกิจกรรมลดรายจ่ายและสร้างรายได้ 2.3 มีการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาอาชีพหลักของหมู่บ้าน 2.4 มีกิจกรรมการออมที่หลากหลาย 2.5 มีการดำเนินงานในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน หรือกลุ่มที่มีการดำเนินงานในลักษณะเดียวกับรูปแบบวิสาหกิจชุมชน 3) ด้านการเรียนรู้ 7 ตัวชี้วัด คือ 3.1 มีข้อมูลชุมชน 3.2 มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลชุมชนและแผนชุมชน 3.3 มีการค้นหาและใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการสร้างคุณค่า 3.4 มีการจัดตั้งศูนย์การเรียนรู้ในชุมชน 3.5 มีการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับศักยภาพของหมู่บ้าน/ชุมชน 3.6 มีการสร้างเครือข่ายภาคีการพัฒนา 3.7 มีการปฏิบัติตามหลักการของการพึ่งตนเอง และ 4) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4 ตัวชี้วัด คือ 4.1 มีจิตสำนึกของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 4.2 มีกลุ่ม/องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม 4.3 มีการใช้พลังงานทดแทนที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมของชุมชน 4.4 มีการสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และเมื่อมีการพัฒนาทั้งบุคลากร มีเครือข่ายเข้าร่วมแล้ว ควรมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ โดยเผยแพร่การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการชุมชน โดยจัดทำสื่อรูปแบบต่างๆ และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ความก้าวหน้าในการบริหารจัดการชุมชนตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวางด้วย ทั้งนี้เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายนี้สามารถสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การบูรณาการ การใช้ชีวิตของชุมชนและการบริหารจัดการในชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับ พระครูสุจินธรรมนิวิฐ (2554) พบว่า บทบาทของพระสงฆ์มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชนมาก สัญญา จารุจินดา (2551) พบว่า แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริหารงานวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารงานบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไปในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ แนวทางการพัฒนาครูในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติของโรงเรียน ด้านบริหารงานวิชาการ คือ จัดประชุมทางวิชาการทุกเดือนเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงบประมาณ คือ ส่งเสริมให้ครูมีการวางแผนการใช้งบประมาณให้สอดคล้องกับแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ด้านบริหารงานบุคคล คือ จัดอบรมให้ความรู้แก่ครูในโรงเรียน ด้านบริหารทั่วไป คือ ส่งเสริมให้ครูทำงานร่วมกับชุมชนและหน่วยงานราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง

3. ความคิดเห็นการมีส่วนร่วมขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุง ของประชาชนในพื้นที่ พบว่า วัด องค์กรบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงในเขตพื้นที่ปกครององค์การบริหารส่วนตำบลหนองไม้ซุงในระดับมาก การให้ความรู้ความเข้าใจในกิจกรรมเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับฐานรากของชีวิตที่เรียกว่า 6 คุณ 2 อยู่ในระดับมาก และมีการส่งเสริมแลกเปลี่ยนเรียนรู้และทำการประเมินด้วยเกณฑ์ 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด อยู่ในระดับปานกลาง

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีสันับสนุนกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของชุมชนในทุกรูปแบบและอย่างต่อเนื่องจากภาครัฐ เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน ในการดำเนินชีวิตโดยประยุกต์ใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2. ทุกภาคส่วนควรร่วมกันสร้างความเข้าใจที่ตรงกันในจัดทำแผนชุมชนตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง แบบมีส่วนร่วมแก่สมาชิกชุมชนให้ชัดเจน เพื่อให้ชุมชนมีความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมพื้นฐาน 6 คุณ 2 และการประเมิน 4 ด้าน 23 ตัวชี้วัด

3. ทั้งวัด องค์กรบริหารส่วนตำบล และสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ ควรสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาองค์ความรู้ ประสบการณ์ ข่าวสาร ข้อมูล และพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ทั้งนี้เพื่อให้ชุมชนสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ต่างๆ ร่วมกัน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2552). *พัฒนาหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็น หมู่บ้านต้นแบบ*. (25 August 2016) สืบค้นจาก <http://www.cdd.go.th/>.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550 ก). *ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : ความเป็นมาและความหมาย*. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 47(1),1-25.
- ณัฐพงษ์ ทองภักดี. (2550 ข). *การบริหารการพัฒนา : บูรณาการตามกรอบปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ใน ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารการพัฒนา*. *วารสารพัฒนบริหารศาสตร์*, 47(1), 408-420.
- นิภาพร กลิ่นเกตุ. (2557). *ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, กรุงเทพฯ.
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). (2554). “*สรุปสาระสำคัญ*”. (1 สิงหาคม 2559) สืบค้นจาก www.nesdb.go.th/plan11_thai.pdf.
- พระครูสุจิตธรรมนิวิฐ (สมจิตร อธิปญโญ). (2554). *บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชุมชน : กรณีศึกษาคณะสงฆ์อำเภอคลอง จังหวัดแพร่*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- พระมหาประยูร ธีรวีโส และคณะ. (2549). *บทบาทของพระสงฆ์กับเศรษฐกิจพอเพียง : กรณีศึกษาบ้านท่าสว่างจังหวัดสุรินทร์, ลัทธิจะสะสมทรัพย์จังหวัดตราด และโครงการเมืองสหกรณ์ จังหวัดกาฬสินธุ์*. คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระนครศรีอยุธยา.
- สมนึก ภัททิยธานี. (2546). *การวัดผลการศึกษา*. กาฬสินธุ์ : ประสานการพิมพ์.
- สัญญา จารุจินดา. (2551). *แนวทางการบริหารจัดการในการน้อมนำแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติในโรงเรียนประถมศึกษา อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงราย.
- Chunsom, N. (2012). *Business and Sufficiency Economy Philosophy*. (25 August 2016) Retrieved from <http://cse.nida.ac.th/main/index.php?lang=th>.
- Isarangkura, A. (2013) . *Operating according to the principles of sufficiency economy in the government system*. (25 August 2016) Retrieved from <http://cse.nida.ac.th/main/index .php?lang=th>.
- Jarujinda, S. (2008). *Management Approach to Sufficiency Economy Implementation in Primary Schools in Khun Yuam District, Mae Hong Son Province*. Faculty of Management Studies Chiang Rai Rajabhat University, Chiang Rai.
- Lorchirachoonkul, V. and Jitthavech, J. (2012). *Development of indices and indicators for sustainable development At the regional level of Thailand*. (25 August 2016) Retrieved from <http://cse.nida.ac.th/main/index.php?lang=th>.
- Mongsawad, P. and Ariyaarpakamol, N. (2012). *Fifteen Years after the Crisis : Have We Been on the Sufficiency Economy Path?*. *NIDA Development Journal*, 54(1), 77-105.
- Phra Paisan Visalo. (1986). *Buddhism with Contemporary Value*. Bangkok : Komolkeemthong Foundation Publishing.